

KVALITETSDEKLARATION

Jordbruksföretagens kombinations- verksamheter

Ämnesområde

Jord- och skogsbruk, fiske

Statistikområde

Jordbrukets struktur

Produktkod

JO0108

Referenstid

Juni 2015–Maj 2016

Statistikens kvalitet	3
1 Relevans	3
1.1 Ändamål och informationsbehov	3
1.1.1 Statistikens ändamål	3
1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov	3
1.2 Statistikens innehåll	3
1.2.1 Objekt och population	3
1.2.2 Variabler	3
1.2.3 Statistiska mått	4
1.2.4 Redovisningsgrupper	4
1.2.5 Referenstider	4
2 Tillförlitlighet	4
2.1 Tillförlitlighet totalt	4
2.2 Osäkerhetskällor	4
2.2.1 Urval	4
2.2.2 Ramtäckning	4
2.2.3 Mätning	5
2.2.4 Bortfall	6
2.2.5 Bearbetning	6
2.2.6 Modellantaganden	6
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig	6
3 Aktualitet och punktlighet	6
3.1 Framställningstid	6
3.2 Frekvens	6
3.3 Punktlighet	6
4 Tillgänglighet och tydlighet	7
4.1 Tillgång till statistiken	7
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik	7
4.3 Presentation	7
4.4 Dokumentation	7
5 Jämförbarhet och sammanvändbarhet	7
5.1 Jämförbarhet över tid	7
5.2 Jämförbarhet mellan grupper	7
5.3 Sammanvändbarhet i övrigt	8
5.4 Numerisk överensstämmelse	8
Allmänna uppgifter	8
A Klassificeringen Sveriges officiella statistik	8
B Sekretess och personuppgiftsbehandling	8
C Bevarande och gallring	8
D Uppgiftsskyldighet	9
E EU-reglering och internationell rapportering	9
F Historik	9
G Kontaktuppgifter	9

Statistikens kvalitet

1 Relevans

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Statistikens huvudsakliga syfte är att redovisa utvecklingen för kombinationsverksamhetens utbredning och omfattning, samt ge en bild av dess betydelse för jordbruksföretagens totala verksamhet. Informationen är viktig för att få en bredare inblick i jordbrukets struktur och den relativa betydelsen av olika verksamheter för branschens utveckling, men också för att få insyn i hur jordbruksföretagens verksamhet påverkar andra samhällssektorer.

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

I Sverige används statistiken bland annat av branschorganisationer, enskilda företag och myndigheter som underlag för marknadsbedömningar, prognoser och utredningar. Inom EU används statistiken tillsammans med motsvarande statistik för övriga EU-länder som underlag för kalkyler, prognoser och utvärderingar (till exempel av olika stödprogramms effektivitet).

1.2 Statistikens innehåll

Statistiken visar antalet jordbruksföretagare som bedrev olika former av kombinationsverksamhet i juni 2016, uppdelat på län, produktionsområde, företagsstorlek (mätt i brukad jordbruks- respektive åkerareal), driftsriktning samt kombinationsverksamhetens andel av företagets ekonomiska sammansättning.

1.2.1 Objekt och population

Objekten utgörs av jordbruksföretag. Ett jordbruksföretag definieras som en verksamhet inom jordbruk, husdjursskötsel eller trädgårdsodling som bedrivs under en och samma driftsledning.

Populationen som statistiken avspeglar utgörs av samtliga i Sverige aktiva jordbruksföretag som uppfyllde ett eller flera av följande kriterier:

- brukade mer än 2,0 hektar åkermark, eller
- brukade sammanlagt minst 5,0 hektar jordbruksmark, eller
- bedrev trädgårdsodling omfattande minst 2 500 kvadratmeter frilandsareal, eller
- bedrev trädgårdsodling omfattande minst 200 kvadratmeter växthusyta, eller
- innehade en djurbesättning som någon gång under perioden 1 januari–2 juni 2016 omfattade minst 10 nötkreatur, 10 suggor, 50 svin, 20 får eller 1 000 höns (inklusive kycklingar).

1.2.2 Variabler

Den enda presenterade variabeln utgörs av *antal jordbruksföretag*.

1.2.3 Statistiska mått

Statistiken presenteras som *totaler, deltotaler* och *andelar av samtliga svenska jordbruksföretag*.

1.2.4 Redovisningsgrupper

Antal och andel företag redovisas uppdelat efter:

- län
- produktionsområde
- företagets brukade areal jordbruksmark
- företagets brukade areal åkermark
- företagets driftsinriktning
- kombinationsverksamhetens andel av företagets totala ekonomiska omsättning

1.2.5 Referenstider

Uppgifterna avser den 2 juni 2016.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Statistiken bedöms spegla målstorheterna väl. De enskilda skattningarnas relativa medelfel redovisas i separata tabeller i det Statistiska meddelandet. I de fall medelfelet överskrider 35 % av skattningen redovisar vi inte skattningen eller medelfelet på grund av för hög osäkerhet.

2.2 Osäkerhetskällor

Statistiken är behäftad med täckningsfel, urvalsfel, bortfallsfel, mätfel och bearbetningsfel (inklusive modellfel). Av dessa felkällor utgör bortfallsfelet den största källan till osäkerhet i skattningarna.

2.2.1 Urval

Undersökningen utfördes som en stratifierad randomiserad urvalsundersökning, med en populationsram om 70 890 företag, ett totalt urval om 25 034 företag fördelade på 129 strata. Stratifiering och urvalsstorlek i respektive stratum baserades på bland annat husdjursinnehav, areal brukad mark, driftsinriktning och geografisk hemvist. Andelen utvalda företag i olika stratum varierade från 9 % till 100 % och i samtliga stratum utfördes urvalet helt slumpmässigt.

Urvalsfelet bedöms påverka statistikens resultat i mycket liten omfattning.

2.2.2 Ramtäckning

Övertäckning förekommer i de fall ett företag har inkluderats i LBR utan att vara ett aktivt jordbruksföretag enligt ovanstående definitioner, eller om ett företags verksamhet har registrerats som två separata företag. Eventuell övertäckning skulle leda till överskattning av totaler och deltotaler, men bedöms vara i princip obefintlig och ha mycket liten inverkan på undersökningens resultat.

Undertäckning förekommer om samtliga aktiva jordbruksföretag inte har inkluderats i populationsramen. Populationsramen utvärderades aktivt under hela undersökningen genom jämförelser mot Jordbruksverkets stöd- och djurdatabaser, och kompletterades i förekommande fall. Undertäckning skulle innebära underskattning av totaler och deltotaler, men är troligen försvinnande liten och bedöms därför ha mycket liten inverkan på undersökningens resultat.

2.2.3 Mätning

Mätfel förekommer i den grad uppgifterna i enkätundersökningens svarsblanketter eller inhämtade administrativa data inte speglar verkliga förhållanden. Inhämtade data kontrolleras kontinuerligt och verifieras i de fall de avviker från förväntade värden.

Exempel på mätfel är minnesfel, där den svarande helt enkelt inte minns att man har utfört kombinationsverksamhet, eller specifikationsfel, där uppgiftslämnaren inte förmår bedöma om olika verksamheter faktiskt kvalificerar som en kombinationsverksamhet i den mening som avses.

Mätfel förekommer antagligen i relativt hög utsträckning, men bedöms trots detta påverka statistikens resultat endast i liten utsträckning.

Statistiken baseras till stor del på enkätundersökningen *Strukturundersökning 2016*, där vi ställde frågan *Vilka kombinationsverksamheter utför ni?* med följande svarsalternativ:

- Ingen kombinationsverksamhet
- Jordbruksarbete på entreprenad
- Annat arbete på entreprenad
- Turism, uthyrning och andra fritidsaktiviteter
- Utbildning och omvårdnad
- Förädling och försäljning av gårdsprodukter
- Förädling av trä (t.ex. sågning av timmer)
- Produktion av förnybar energi för försäljning
- Hantverk
- Vattenbruk
- Övrigt, ange vad

Ovanstående fråga har i princip varit oförändrad i samtliga undersökningar, med ett par undantag. I och med 2010 års undersökning delades kategorin "Arbete på entreprenad" upp i nuvarande två kategorier. I 2016 års undersökning infördes kategorin "Utbildning och omvårdnad" samt minskades antalet exempel givna på blanketten för vad "Produktion av förnybar energi för försäljning" innefattar.

Enkäten innehöll även frågan *Hur stor del av jordbrukets totala omsättning kommer från kombinationsverksamheten?*, där ett av tre intervall kunde anges: 0-10 %, 11-50 % eller 51-100 %. Denna fråga infördes i samband med 2010 års undersökning.

2.2.4 Bortfall

Det totala svarsbortfallet i enkätundersökningen uppgick till 4 %, medan det partiella bortfallet (där uppgiftslämnaren har svarat på enkäten, men inte redovisat uppgifter på enskilda frågor) uppgick till 27 % för frågan om typ av verksamhet respektive 55 % för frågan om hur stor del av företagets omsättning som kombinationsverksamheten utgjorde.

Både svarsbortfall och partiellt bortfall korrigerades genom imputering enligt specifika modeller beroende på bortfallets karaktär. Eftersom en proportionellt sett stor del av imputeringarna utgjordes av kompletteringar av värdet "noll" (motsvarande "ingen kombinationsverksamhet") torde den största risken för felskattning bestå av en möjlig underskattning av kombinationsverksamhetens omfattning och ekonomiska betydelse.

Av de förekommande felkällorna är troligen bortfallsfelet det som påverkar statistikens kvalitet i störst utsträckning.

2.2.5 Bearbetning

Bearbetningsfel kan förekomma. Dessa påverkar enskilda företags uppgifter, men vi bedömer att fel dels förekommer i mycket begränsad utsträckning och dels att enskilda fel är relativt obetydliga. Bearbetningsfelen bedöms därför ha mycket lite inverkan på statistikens kvalitet.

2.2.6 Modellantaganden

Vid såväl svarsbortfall som partiellt bortfall har vi imputerat värden baserat på liknande företags uppgifter eller tidigare kända värden för respektive företag. I imputeringsmodellerna gör vi antagandena att likartade företag (sett till driftsinriktning, storlek och geografisk hemvist) har likartad verksamhet i övrigt, samt att enskilda företags verksamhet inte förändras påtagligt över tid. Modellantagandena bedöms ha liten inverkan på statistikens tillförlitlighet.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

Statistiken utgör slutliga skattningar. Någon preliminär statistik för kombinationsverksamhet publiceras inte.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

Framställningstiden var drygt 12 månader, från referenstiden 2 juni 2016 till publicering av statistiken 13 juni 2017.

3.2 Frekvens

Nästa publicering kommer att ske under 2020.

3.3 Punktlighet

Statistiken publicerades den 13 juni 2017 i enlighet med publiceringsplanen för Sverige officiella statistik.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

Statistiken är fritt tillgänglig som ett Statistiskt meddelande (JO 47 SM 1701) och i Jordbruksverkets statistikdatabas som båda återfinns på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se/statistik. Det statistiska meddelandet återfinns även på SCB:s webbplats www.scb.se.

Vissa uppgifter publiceras också av EU:s statistikmyndighet Eurostat i deras statistikdatabas som finns på epp.eurostat.ec.europa.eu

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

För tillgång till ytterligare statistik och specialbearbetningar av materialet görs förfrågningar till Jordbruksverkets statistikenhet (se kontaktuppgifter nedan).

4.3 Presentation

Statistiken presenteras i form av tabeller, figurer och kommenterande text.

4.4 Dokumentation

Denna kvalitetsdeklaration tillsammans med tillhörande fördjupad dokumentation på engelska (National methodological report - Farm Structure Survey 2016), utgör dokumentation över undersökningen. Om du vill ha ytterligare information utöver dessa dokument kan du kontakta Jordbruksverkets statistikenhet (se kontaktuppgifter nedan).

5 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

Jämförbarheten gentemot tidigare års statistik är god, men påverkas i viss mån av att frågorna som berör kombinationsverksamhet har förändrats något över tid. Mellan 2007 och 2010 ökade antalet företag som angav att de ägnade sig åt entreprenadarbete påtagligt, antagligen delvis som en effekt av att frågan förändrades i och med 2010 års undersökning.

På motsvarande sätt kan en mindre utförlig beskrivning av kategorin "Produktion av förnybar energi för försäljning" på blanketten delvis ligga bakom den minskning av antalet utövande företag som syns i 2016 års undersökning. Införandet av den nya kategorin "Utbildning och omvårdnad" i 2016 års undersökning orsakade en påtaglig minskning av antalet företag som angav "Övrigt" som alternativ.

Från och med 2010 gäller en ny definition för jordbruksföretag i LBR. Definitionsändringen innebar att 2010 års LBR innehöll 4,3 % fler företag jämfört med tidigare definitioner, en utökning som i princip helt omfattade små företag. Förändringens betydelse för statistikens resultat var liten och redovisas på riksnivå i tabellerna som 2010 (nya LBR) och 2010 (gamla LBR).

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

Jämförbarheten mellan de olika redovisningsgrupperna (län, drifts-inriktningar etc.) är god.

5.3 Samanvändbarhet i övrigt

Jämförbarheten gentemot övrig strukturell och produktionsmässig svensk och europeisk jordbruksstatistik är mycket god, eftersom LBR används som utgångspunkt för majoriteten av den svenska jordbruksstatistiken och variabel- såväl som objektsdefinitionerna är samordnade med EU:s jordbruksstatistik.

5.4 Numerisk överensstämmelse

På grund av avrundningar vid uppräknings av antalet företag till olika redovisningsgrupper, stämmer totalantalet företag inte alltid överens med summan av antalet företag i olika redovisningsgrupper. I dessa fall utgör uppgiften för "Hela riket" det korrekta totalantalet.

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

Statistiken ingår i Sveriges officiella statistik (SOS).

För statistik som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler för kvalitet och tillgänglighet, se lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken samt Statistiska centralbyråns föreskrifter (SCB-FS 2016:17) om kvalitet för den officiella statistiken.

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

För att skydda enskilda personers eller företags sekretessreglerade uppgifter säkerställs att de inte kan röjas direkt eller indirekt i den statistik som offentliggörs.

Vid behandling av personuppgifter, dvs. information som direkt eller indirekt kan hänföras till en person som är i livet, gäller lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken samt personuppgiftslagen (1998:204).

C Bevarande och gallring

Kopior av samtliga Jordbruksverkets Statistiska meddelanden med tillhörande kvalitetsdokument levereras till Kungliga biblioteket för bevarande.

Jordbruksverket är statistikansvarig myndighet och ansvarar för gallring och arkivering av material som används för produktion av statistik. Enligt 19 § Lagen om den officiella statistiken (2001:99) ska statistikansvarig myndighet gallra uppgifter som inte längre behövs för sitt ändamål.

Jordbruksverket bedömer att de enkätuppgifter som samlats in under den period som Jordbruksverket varit statistikansvarig myndighet ännu behövs för publicering av tidsserier och kvalitetskontroller i nuvarande publiceringar. Inga beslut om gallring har därför fattats.

D Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet förelåg enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001:99), förordningen om den officiella statistiken (SFS 2001:100) och Jordbruksverkets föreskrifter om statistisk undersökning avseende strukturen i jordbruket (SJVFS 2016:7).

E EU-reglering och internationell rapportering

Denna statistik baseras på en undersökning som regleras genom Europaparlamentets och Rådets förordning (EG) nr 1166/2008 av den 19 november 2008 om undersökningar om jordbrukets struktur och en undersökning om produktionsmetoder inom jordbruket samt upphävande av rådets förordning (EEG) nr 571/88.

EU-regleringarna styr undersökningens variabeldefinitioner samt tidsramen för genomförande.

Rapportering sker till EU:s statistikkontor, Eurostat.

F Historik

Sedan lång tid tillbaka genomförs årliga statistiska undersökningar i Sverige för att redovisa jordbrukets struktur i juni månad. Undersökningarnas omfattning varierar. Vissa år berörs samtliga jordbruksföretag av undersökningarna medan enbart ett urval av jordbruksföretag berörs andra år.

Uppgifterna som samlas in ställs årligen samman i Lantbruksregistret, LBR. Fram till och med 1999 hämtades uppgifter från jordbruksföretagen in av SCB via pappersenkäter. Sedan år 2000 har Jordbruksverket varit ansvarig myndighet. I och med det har administrativa register börjat användas för att hämta in vissa uppgifter.

G Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Jordbruksverket
Kontaktinformation	Jörgen Persson
E-post	statistik@jordbruksverket.se
Telefon	036-15 59 43